

KÄSKKIRI

30.07.15 nr 15-0230

Toetuse andmise tingimused turismitoodete arenduse juhtimise toetamiseks

Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 16 lõike 1 alusel kehtestan toetuse andmise tingimused turismitoodete arenduse juhtimise toetamiseks.

1. TOETUSE ANDMISE TINGIMUSTE (edaspidi toetuskeem) KIRJELDUS

1.1. Seos „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga 2014-2020“

1.1.1. Prioriteetne suund

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine.

1.1.2. Prioriteetse suuna eesmärk

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtted on orienteeritud kasvule ja ekspordile.

1.1.3. Meetme nimetus

Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine.

1.1.4. Meetme eesmärk

Meetme tulemusena on olulisel määral kasvanud ettevõtjate ambitsioonikus, loovus, üldine ettevõtlikkus ja tegutsevate ettevõtjate majandustulemused ning Eesti on konkurentsivõimeline ja atraktiivne sihtkoht.

1.1.5. Meetme tegevus

Turismitoodete arenduse juhtimine.

1.1.6. Meetme tegevuse tulemus

Meetme tegevuse tulemusena on turismitooted ja -teenused kvaliteetsed, inspireerivad, kooskõlas säästva arengu põhimõtetega ja pakuvad terviklikku külastuselamust.

1.2. Toetuse andmise eesmärk

Toetuskeemi eesmärgiks on turismisektori rahvusvahelise konkurentsivõime kasvatamine eristumise ja külastaja vajadustele vastavate turismitoodete ja -teenuste väljaarendamise kaudu. Strateegilisteks tegevussuundadeks on teema-, segmendi- ja sihtkohapõhiste turismivõrgustike arendamine, turismi kvaliteedisüsteemi väljaarendamine ning jätkusuutliku turismi põhimõtete rakendamine kõikides tegevustes.

1.3. Toetuskeemi elluviimise tulemus

Tegevuste tulemusel on Eesti turismitooted ja -teenused rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised, kvaliteetsed ja kooskõlas säästva arengu põhimõtetega. Koostöövõrgustike arendamise tulemusena tugevneb koostöö erialaliitude ja piirkondlike sihtkohtade arendajate ning ettevõtjate vahel. Uute sihtrühmade hõivamiseks suunatud turismitoodete väljaarendamise tulemusena paranevad ettevõtjate majandusnäitajad.

Toetuskeemi elluviimise tulemusena suureneb:

1.3.1. koostöövõrgustike tegevustesse kaasatud ettevõtjate lisandväärtus;

1.3.2. kvaliteedijuhtimissüsteeme rakendavate ettevõtjate ja atraktsioonide arv;

1.3.3. säästva arengu põhimõtteid ja keskkonnamärgiseid omavate turismiettevõtjate ja atraktsioonide arv;

1.3.4. rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste toodete ja teenuste arv konverentsi- ja äriturismi, kultuuriturismi, sporditurismi, toiduturismi, loodus- ja mereturismi, terviseturismi ja pereturismi valdkonnas.

1.4. Toetuskeemi vajalikkus

Tegevused aitavad vahetult kaasa „Eesti riikliku turismiarenduskava 2014-2020“ alaeesmärgi saavutamisele: Eesti on reisisihina tuntud, hästi ligipääsetav ning Eesti turismitooted ja -teenused on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised.

Turismisektor annab olulise osa teenuste ekspordist. Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste ekspordist) oli Eesti Panga andmetel 2013. aastal 1,35 miljardit eurot. Turismiteenuste osatähtsus Eesti kaupade ja teenuste ekspordis oli 2013. aastal 8,4% ja Eesti teenuste ekspordis 28,5%.

Turismil on oluline mõju tööhõivele. Koos turismiteenuste nõudluse kasvuga on oodata suuremat vajadust tööjõu järele. Tööjõuvajaduse prognoosi kohaselt kasvab 2019. aastaks majutuses ja toitlustuses hõivatute arv umbes kümnendiku võrra (2000-3000 võrra).

Eesti turismisektor on suures osas sõltuv välisnõudlusest, väliskülastajate ööbimised moodustasid 2013. a 68% majutusettevõtetes veedetud öödest, Euroopa Liidus keskmine oli 45%.

Turismisektori üheks kitsaskohaks on madal efektiivsus ja lisandväärtus töötaja kohta. Aastal 2013 oli keskmine lisandväärtus töötaja kohta 13 100 eurot, mis on peaaegu kaks korda

madalam kui Euroopas keskmiselt. Lisandväärtuse kasvu eelduseks on turismisektori väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime kasv.

Turismitoodete ja sihtkohtade arendus tugineb Eesti turismi turunduskontseptsioonile ja selles ettenähtud põhiteemadele. Eesti kui reisisihtkoha potentsiaali, ressursse ja sihte arvestades on kõige otstarbekam keskenduda järgmiste teemavaldkondade arendamisele: konverentsi- ja äriturism, kultuuriturism, sporditurism, toiduturism, loodus- ja mereturism, terviseturism ja pereturism.

Rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste turismitoodete arendamiseks töötatakse peamistes teemavaldkondades välja **tootestrategieid**, mis lähtuvad sihtturu-, teema- ja sihtrühmapõhisest nõudlusest, olemasolevatest arenguvõimalustest ja tootepakkumisest ning sisaldavad suuniseid ettevõtjale välisturu nõudlusele vastavate toodete väljaarendamiseks ja turundamiseks. Strateegia koostamises ja elluviimises osalevad valdkonnas tegutsevad ettevõtjad ja teised huvitatud osapooled (koostöövõrgustikud).

Konverentsi- ja äriturismi iseloomustab suurem tulusus võrreldes puhkuseturismiga, kuna kasutatakse kallimaid teenuseid. Samuti aitab konverentsiturism madalhooaja nõudlust suurendada ning tõstab Eesti tuntust puhkuseturismi sihtkohana. Konverentsiturismi lisandväärtuse kasvule aitab kaasa lähiturugudele suunatud kvaliteetsete motivatsioonireiside pakkumise arvu kasvatamine.

Eesti ajaloo- ja kultuuripärand loob unikaalsed võimalused **kultuuriturismi** arendamiseks. Eestis toimub palju rahvusvahelisi kultuuri- ja spordisündmusi, mis toovad riiki arvukalt väliskülalastajaid aastaringselt. Hooajalisuse ning Tallinna kesksuse vähendamiseks on oluline tõhustada sündmuste korraldajate ja sihtkohaarendajate vahelist koostööd sündmuste korraldamisel. Rahvusvahelise maineväärtusega sündmuste korraldamisel on vaja tõsta sündmuste korraldajate võimekust.

Atraktiivne ja kvaliteetne toidupakkumine on üheks olulisemaks reisielamuse komponendiks. Eesti eriilmeline toidukultuur tugineb pikaajalistele traditsioonidele, on atraktiivne ja omanäoline. Kvaliteetse kohaliku toidu pakkumine võimaldab mitmekesisendada nii linna- kui ka kultuuripuhkuse pakkumist. Suur potentsiaal on Eesti regionaalsete eripäradega toodetel. Toidupakkumise atraktiivsemaks muutmine eeldab ettevõtjate teadlikkuse tõstmist läbi asjakohaste juhendmaterjalide. Olulisel kohal on prima toidukultuurialase rahvusvahelise oskusteabe Eestisse toomine ning selle levitamine läbi võrgustike ja katusorganisatsioonide.

Eesti **loodus- ja mereturismi** peamiseks ressursiks on inimtegevusest vähe mõjutatud, maastikulise ja liigilise mitmekesisusega loodus ning pikk rannajoon koos saarte ja laidudega. Urbaniseerunud Lääne-Euroopa turistile teenuste pakkumiseks on riigi poolt loodud taristu näol väga head tingimused. Teenuse pakkumine vajab suurt arenguhüpet eelkõige kvaliteedi ja turvalisusküsimuste lahendamisel. Teenusepakkujate võrgustumine aitab kaasa mahtude ja konkurentsivõime kasvatamisele välisturgudel.

Eestil on **terviseturismi** arendamiseks olemas suur potentsiaal ja mitmekesised ressursid. Ajaloolised kuurortlinnad Haapsalu, Pärnu, Kuressaare, Narva-Jõesuu ja Tallinn ning mitmed teised sihtkohad omavad suurt ressursi ja potentsiaali ravi- ja rehabilitatsiooniteenuste uuele kvaliteeditasemele viimiseks. UNWTO 2030 demograafiline prognoos viitab maailma rahvastiku vananemisele. See trend loob võimalused eakatele suunatud raviteenuste

tootearenduseks ja teenuste disainiks. Kasvav trend maailmas on meditsiiniturism, mis loob soodsad eeldused ravi- ja puhketurismi kombineerimiseks.

Eestisse saabuva välisturisti keskmine vanus ületab 45 eluaastat. **Pereturistide** segmendi kasvatamiseks on vajalik tõsta Eesti kui pereturismi sihtkoha mainet, eelkõige läbi mitmekülge tootepakkumise ja kvaliteedi tõstmise. Lastekesksete ja turvaliste pakkumiste tagamine on eelduseks Soome ja Skandinaaviamaade perede reisimiseks Eestisse. Selleks on vaja välja arendada pereturistide vajadustest lähtuvad eristuvad pereturismitooted ja -teenused, mis pakuvad huvitavaid tegevusi erinevates vanuserühmades lastele ja noorukitele.

Tänased turismisektori kitsaskohad tootearenduse valdkonnas on turismiteenuste ebaühtlane kvaliteet ning vähene koostöö ja võrgustumine avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel. Konkurentsivõimelisena püsimiseks on vajalik sektori pidev areng, efektiivsuse ja kvaliteedi suurendamine koos uute turismitoodete väljatöötamisega. Eristumaks teistest sihtkohtadest, on vajalik leida uuenduslikke viise turismitoodete ja -teenuste arendamisel, kvaliteedi ja klienditeeninduse parendamisel ning kõrgema lisandväärtuse saavutamisel.

Turismitootte kvaliteedi kujundab külastaja teekonna terviklik arendamine. Külastuselamus kujuneb kogu külastaja teekonna vältel erinevaid teenuseid ning tooteid tarbides. Turismiteenuste kvaliteedi parandamine on üheks lisandväärtuse kasvatamise võtmeteguriks. Kvaliteedi tõstmiseks on vaja riiklikku sekkumist nii tootekvaliteedi kui ettevõtja juhtimiskvaliteedi suunal. Mikroettevõtjatele on vaja pakkuda võimalusi enesehindamiseks ja iseõppeks. Turismiettevõtjatele tuleb luua eeldused juhtimiskvaliteedi ja juhtimisvõimekuse (kvaliteediprogrammid, kvaliteedi- ja keskkonnamärgised) tõstmiseks. Saavutamaks kõrgemat lisandväärtust ja protsesside tõhusam toimimine, ettevõtjatele on vaja luua eeldused teenuste disaini põhimõtete rakendamiseks.

Saavutamaks konkurentsivõimeline tootepakkumine prioriteetsel sihtturgudel, on vaja soodustada ettevõtjate ja atraktsioonide võrgustamist. Lähiturgudele suunatud tootearenduses ja turunduses on asjakohane ka sihtkohapõhiste võrgustike väljaarendamine, mis läbi ühistegevuste saaksid suurendada tootepakkumise mahtusid ning võimendada sõnumit välisturgudel. Senisest enam peaksid turismiettevõtjatele toeks olema turismivaldkonna uuringud ning nende tulemustele tuginevad arendustegevused.

Säästva arengu põhimõtete rakendamine nii keskkonnanahoius kui ka üldise sotsiaalse vastutuse kujundamisel on täna saanud normiks enamikes Skandinaavia ja Lääne- Euroopa riikides, turist eelistab reisides järjest enam säästvaid valikuid. Säästva arengu põhimõtteid arvestav tootepakkumine Eestis on täna väga väike. Tõstetakse ettevõtjate teadlikkust energia- ja ressursimahukatele valdkondadele alternatiivide leidmisel, samuti jätkusuutlike põhimõtete rakendamisel nii toodete kui ka turismisihtkohtade väljaarendamisel. Hotellid ja atraktsioonid saavad liituda „Rohelise Võtme“ keskkonnamärgise programmiga, ökoturismi toodete pakkujad saavad taotleda EHE (Ehtne ja huvitav Eesti) märgist. Lisaks saavad turismiettevõtjad taotleda EL ökomärgist ning juurutada EL keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi EMAS.

Turismikompetentsuse tõstmiseks on vajalik eelkõige ettevõtjate ja turismikoolide vahelise koostöö ja infovahetuse tõhustamine.

2. TEGEVUSTE KIRJELDUS

Toetuskeemi raames viiakse ellu järgmine tegevus:

2.1. Turismitoodete arenduse juhtimine

Turismitoodete arendamine on suunatud peamiste teemavaldkondade koostöövõrgustike arendamisele, turismitoodete ja -teenuste kvaliteedi, teeninduskvaliteedi ja turismikompetentsuse tõstmisele.

Turismitoodete arenduse peamised tegevused:

2.1.1. Turismitoodete arenduse juhtimine ja koostöövõrgustike arendamine.

Tegevused on suunatud Eesti turismile kõige iseloomulikumatele põhiteemadele: linnaturismi, kultuuriturismi (sh toidu- ja sporditurism), loodus- ja mereturismi, terviseturismi, konverentsi- ja äriturismi ning pereturismi koostöövõrgustike arendamisele. Struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite toel initsieeritakse ettevõtjate vahelist koostööd prioriteetsete sihtturgude suunal. Koostöövõrgustike arendamise peamised tegevused:

- 2.1.1.1. teemavaldkonna konkurentsianalüüsi koostamine;
- 2.1.1.2. mentorluse ja nõustamise korraldamine;
- 2.1.1.3. teema- ja segmendipõhiste seminaride korraldamine;
- 2.1.1.4. teemakonverentside korraldamine;
- 2.1.1.5. kontaktseminaride ja infopäevade korraldamine;
- 2.1.1.6. õppereiside ja tootetutvustuste korraldamine.

Tegevuste raames töötatakse välja suunised ettevõtjale välisturu nõudlusele vastavate toodete väljaarendamiseks ja turundamiseks.

2.1.2. Kvaliteedisüsteemi arendamine ja rakendamine.

Kvaliteedi tõstmisele suunatud peamisteks tegevusteks on teema- ja sihtrühmapõhiste kvaliteedikriteeriumite väljatöötamine ja rakendamine ning juhtimiskvaliteedi süsteemne arendamine turismisektori ettevõtjatele Koostöös turismisektori organisatsioonidega korraldatakse tegevusi külalislahkuse suurendamiseks teenindussektoris.

Teenuste kvaliteedi tõstmisele suunatud peamised tegevused:

- 2.1.2.1. elektroonilise enesehindamise keskkonna arendamine ettevõtjatele;
- 2.1.2.2. ettevõtja diagnostika ja arenguvajaduste kaardistamine;
- 2.1.2.3. turismiettevõtjate kvaliteediprogrammi rakendamine;
- 2.1.2.4. teenindussektoris külalislahkuse suurendamiseks suunatud tegevused;
- 2.1.2.5. mentorluse ja nõustamise korraldamine.

2.1.3. Säästva turismi edendamine.

Säästva turismi edendamisele suunatud peamisteks tegevusteks on säästva arengu juhiste väljatöötamine, teadlikkuse tõstmine säästva arengu põhimõtetest ning rahvusvaheliste öko- ja keskkonnamärgiste rakendamine.

Peamised säästva turismi edendamise tegevused on:

- 2.1.3.1. rahvusvaheliste öko- ja keskkonnamärgiste („Roheline Võti“, PAN parks, „EHE“, EL ökomärgis jms) ning keskkonnajuhtimissüsteemide (EMAS, ISO) arendamine ja rakendamine;
- 2.1.3.2. säästva arengu juhiste väljatöötamine turismisektori vajadustest lähtuvalt;
- 2.1.3.3. säästva turismi kriteeriumitele vastava tootepakkumise arendamine ning edukate ettevõtjate ja sihtkohtade tunnustamine.

2.1.4. Turismikompetentsuse tõstmine.

Turismikompetentsuse tõstmisele suunatud peamisteks tegevusteks on:

- 2.1.4.1. giidide kompetentsuse tõstmine vastavalt sihtturu ja sihtrühma vajadustele;
- 2.1.4.2. iga-aastase rahvusvahelise turismikonverentsi korraldamine;
- 2.1.4.3. turismihariduse konverentsi korraldamine.

3. INDIKAATORID

	Näitaja nimetus	Algtase	Sihttase (2018)	Sihttase (2023)
Rakenduskava indikaator				
Väljundnäitaja	Koostöövõrgustikes osalevate ettevõtjate arv	0	250	500
Toetuskeemi indikaatorid				
Tulemusnäitaja tegevusele 2.1.1.	Lisandväärtuse kasv koostöövõrgustikes osalevates ettevõtetes		Suurem kui turismisektori keskmine	Suurem kui turismisektori keskmine
Tulemusnäitaja tegevusele 2.1.2.	Lisandunud kvaliteedijuhtimissüsteeme rakendavate ettevõtjate ja atraktsioonide arv.	78	150	480
Tulemusnäitaja tegevusele 2.1.3.	Lisandunud keskkonnamärgiseid rakendavate ettevõtjate arv.	21	50	120
Tulemusnäitaja tegevusele 2.1.4.	Osalejate hinnang tegevuste tulemuslikkusele		8 (10-palli skaalal)	8 (10-palli skaalal)

4. TOETUSSKEEMI MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Toetav mõju. Tegevused on suunatud kõikide Eesti piirkondade kui terviku arengule, kasutamaks tõhusamalt piirkondade turismivõimalusi ja suurendades nende potentsiaali. Tegevuste tulemusel luuakse eeldus, et välituristidel tekib suurem huvi ka väljaspool Tallinna asuvate sihtkohtade vastu.
Keskkonnahoid	Otsene mõju. Turismitoodete arenduse juhtimise tegevused (loodusturismi arendamise ja säästva turismi edendamise tegevused) on suunatud turismisektoris säästva turismi põhimõtete tutvustamisele ning vastava teadlikkuse tõstmisele. Tegevuste elluviimisega ei kaasne negatiivset mõju elurikkusele ega jäätmete tekkele.
Infoühiskonna edendamine	Otsene mõju. Toetusmeetme raames on olulisel kohal e-keskkonna väljaarendamine. E-keskkonnas on võimalik turismiettevõtjatel hinnata oma toodete kvaliteeti ja välisturu võimekust, tõsta teadlikkust iseõppevahendeid (juhendmaterjalid, audio ja video- koolitused) kasutades.
Riigivalitsemise	Toetav mõju. Sihtkohapõhiste võrgustike arendamise kaudu kaasatakse erinevad huvigrupid, s.h kodanikuühiskonna algatused, ettevõtjad ja avalik sektor. Regionaalsete sihtkohtade arendamisel on kodanikuühiskonna algatused olulised piirkondliku tootepakkumise (pärandkultuur ja sündmused) väljaarendamiseks.
Võrdsete võimaluste tagamine	Toetav mõju. Turismiteenuste kättesaadavuse tagamine on oluline kõigile elanikkonna gruppidele, sh erivajadustega reisijatele. Turismitoodete arenduse juhtimise üheks tegevussuunaks on turismiettevõtjate ja atraktsioonide haldajate teadlikkuse tõstmine ligipääsetavusega seotud kitsaskohtadest ja lahendamise võimalustest.

5. SEOS PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE JA VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA

5.1. Seos sama suuna teiste toetusskeemidega:

Meetme tegevus „Turismitoodete arenduse juhtimine“ toetab „Turisminõudluse suurendamise“ tegevuste elluviimist. Planeeritud tegevused, näit. koostöövõrgustike arendamine, ettevõtjate teadlikkuse tõstmine turutrendidest, kvaliteedijuhtimisest, säästvast turismist jne loob aluse rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise tootepakkumise väljaarendamiseks, mida on võimalik läbi nõudluse juhtimise tegevuste prioriteetsetel sihtturgudel turundada.

Meetme tegevused toetavad „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise“ toetusskeemi eesmärkide saavutamist. Planeeritakse koostöövõrgustike loomist kultuuri-, loomemajanduse ja turismisektori ettevõtjatele ning tootepakkumise väljaarendamist. Meetme tegevused toetavad rahvusvaheliste sündmuste korraldamise kvaliteeti, tagavad kultuurisündmuste kohta asjakohase teabe kättesaadavuse.

5.2. Seos sama prioriteetse suuna teiste meetmetega:

Meede 5.3 „Loomemajanduse arendamine“. Meetme tegevused toetavad koostöövõrgustike loomist kultuuri-, loomemajanduse ja turismisektori ettevõtjate ühendamiseks, tootepakkumise väljaarendamist.

Meede „Piirkonna konkurentsivõime tugevdamine“. Meetme tegevused on seotud konkurentsivõimeliste turismisihtkohtade väljaarendamisega. Koostöövõrgustike eesmärgiks on tugevdada koostööd ja ühistegevusi piirkondlike sihtkohtade arendajate ning ettevõtjate vahel ja suurendada turismitoodete rahvusvahelist konkurentsivõimet.

5.3 Seos valdkondlike arengukavadega:

„Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020“. Turismi arendamine piirkondlikul tasandil panustab lisaks turismialastele eesmärkidele ka regionaalarengu eesmärkide saavutamisse.

„Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“. Valdkondlike prioriteetidena on turismiga enim seotud loomemajanduse arendamine ja vastava ettevõtluse soodustamine, muuseumivõrgu jätkusuutlikkuse tagamine ning professionaalsete kultuurisündmuste korraldamise toetamine.

„Looduskaitse arengukava aastani 2020“. Arengukava raames soodustatakse kohalike loodustoodete kasutamist turismimajanduses, arendatakse spetsiifilistele sihtrühmadele suunatud loodusturismiteenuseid ning loodusturismialaseid võrgustikke.

6. TOETUSSKEEMI RAKENDAMINE

6.1. Tegevuse rakendusasutus ja -üksus

6.1.1. Vastavalt perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 12 lõike 3 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirjale“ on meetme tegevuse rakendusasutus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasustus*) ja rakendusüksus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi EAS või *rakendusüksus*).

6.2. Toetuskeemi elluviija

6.2.1. Tegevuse elluviijaks on Eesti Vabariigi poolt asutatud EAS, mille eesmärgiks on edendada Eesti ettevõtluskeskkonna ja ettevõtjate konkurentsivõimet suurendades sellega Eesti ühiskonna heaolu. EAS on pikaajalise tegevuskogemusega (sh käesoleva meetme elluviimist puudutava turismi valdkondliku kogemusega) ning usaldusväärne koostööpartner paljudele asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtjatele.

6.2.2. Tegevuste elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on EASis lahutatud struktuuriüksuste tasandil vastavalt juhtimis- ja kontrollsüsteemide kirjeldusele EASi sisekordades.

6.3. Toetusskeemi sihtgrupp

Toetusskeemi sihtgrupiks on:

- 6.3.1. väliskülastajaid teenindavad ettevõtjad (reisiettevõtjad, majutusettevõtjad, konverentsiteenust pakkuvad ettevõtjad, toitlustusettevõtjad, giiditeenuse pakkujad jm);
- 6.3.2. sündmuste ja konverentside korraldajad ning turismiatraktsioonide haldajad;
- 6.3.3. turismivaldkonna erialaliidud ja ühendused;
- 6.3.4. sihtkohtade turismiorganisatsioonid ja koostöövõrgustikud.

6.4. Toetusskeemi tegevuste abikõlblikkuse periood

6.4.1. Tegevuste ja kulude abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuarist 2015. aastal ja lõpeb 31. detsembril 2023. aastal.

6.4.2. Kulusid võib lugeda abikõlblikuks, kui need on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil ning tasutud abikõlblikkuse perioodil, st hiljemalt 2023 aasta 31. detsembril.

6.5. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

6.5.1. Abikõlblikeks kuludeks loetakse tegevuste elluviimise kulud, mis vastavad Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-s 2 nimetatud kulu abikõlblikkuse ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.

6.5.2. Juhul kui elluviija teenib projekti elluviimise käigus puhastulu, kohaldatakse ühendmääruse § 5 lõikes 6 sätestatud tingimusi.

6.5.3. Abikõlblikud kulud on järgmised tegevuste eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning elluviimiseks vajalikud kulud:

6.5.3.1. personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 3;

6.5.3.2. EASi kaudsed kulud 15% ühtse määra alusel, arvatuna otsestest personalikuludest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320—469) artikli 68 lõike 1 punktile b;

6.5.3.3. kaardistuste ja ekspertiiside teostamise ja tellimise ning tulemuste avaldamise kulud;

6.5.3.4. uute toodete arendamise kontseptsioonide väljatöötamise kulud, sh kontseptsioonide arendamise kulud;

6.5.3.5. meedia, reklaami ja suhtekorralduse kulud;

6.5.3.6. koolituse, seminari, töötubade, õppereiside, konverentside ning arendus- ja teavitustegevuse kulud (sh koolitajate ja ekspertide, mentorite, töötasu, tõlkekulud, ruumide ja inventari rent, toitlustus ning lähetusega seotud kulud vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses);

- 6.5.3.7. ürituste korraldamise kulud, sh kulud esinejatele, moderaatoritele, osalejate transpordile, ürituste ruumi rendile, tehnika rendile;
- 6.5.3.8. koolitus- ja juhendmaterjalide, publikatsioonide, käsiraamatute, tänukirjade, tunnistustega seotud kulud, sh koostamise, tootmise ja levitamise kulud;
- 6.5.3.9. konsultantide, koolitajate ja ekspertide vastuvõtu kulud; sh sõidukulu Eestisse ja tagasi elu- või asukohta ning majutuskulu Eestis;
- 6.5.3.10. rahvusvaheliste koostöövõrgustike, ümarlaudade jm koostöövormide kulud sh algatamise ja osalemise ning tulemuste levitamise kulud;
- 6.5.3.11. ekspertiiside, testkülastuste ja välishindamise läbiviimise kulud, sealhulgas põhjendatud juhtudel turismitoote tarbimise kulud;
- 6.5.3.12. teavituskeskondade loomise, arendamise ja haldamise kulud;
- 6.5.3.13. tarkvara soetamise kulud;
- 6.5.3.14. tele- ja raadiosaadete, internetis levitatavate saadete ning materjalide jm avaliku meediaallika kulud, sh tootmise ja edastamise kulud;
- 6.5.3.15. tõlkekulud;
- 6.5.3.16. turismiettevõtete diagnostika, nõustamise, sh mentorluse, juhendamise kulud ja ekspertiisi kulud;
- 6.5.3.17. liiklusvahendi kasutusrendi ja kütuse kulud Vabariigi Valitsuse 14.07.2006 määruses nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord“ sätestatud maksuvaba piirmäära ulatuses, sh transpordikulud toetusskeemi tegevuste raames planeeritud ürituste korraldamise jaoks;
- 6.5.3.18. struktuuritoetuse sümboolika kasutamise kulud vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. septembri 2014. a määrusele nr 146 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise, toetusest rahastatud objektide tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“;
- 6.5.3.19. tegevustes osalevate isikute seadusest tulenevad lähetuse kulud;
- 6.5.3.20. elluviija valdkondliku arendustegevusega ja võimekuse tõstmise, sh elluviija valdkonnaspetsiifilise oskusteabe hankimise kulud ja koolituskulud;
- 6.5.3.21. erisoodustusena käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 48 tähenduses;
- 6.5.3.22. vastuvõtukuluna käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 49 tähenduses.

6.5.4. Elluviija on kohustatud teenuste või asjade hankimisel järgima perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-s 26 toodud tingimusi.

6.5.5. Lisaks ühendmääruse §-s 4 sätestatud mitteabikõlblikele kuludele on mitteabikõlblikud järgmised kulud:

- 6.5.5.1. liiklusvahendi soetamise kulud;
- 6.5.5.2. kinnisasja soetamise kulud;
- 6.5.5.3. kasutatud seadmete soetamise kulud;
- 6.5.5.4. käibemaks ühendmääruse § 4 punktis 11 toodud tingimustel;
- 6.5.5.5. väljaspool Euroopa Liitu toimuvate koolituste, õppereiside või muud Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) tüüpi kulud.

6.5.6. ESF laadsete tegevuste maht antud toetusskeemis ei tohi olla rohkem kui 50% kogu toetusskeemi eelarvest. Toetusskeemis on ESF laadseid tegevusi ette nähtud turismitoodete arenduse juhtimise ja koostöövõrgustike arendamise, kvaliteedisüsteemi arendamise ja rakendamise ning turismikompetentsuse tõstmise tegevuste raames. Antud tegevuste tegelik maht tegevussuundade sees ja kogu eelarves on väiksem kui 50% kogu toetusskeemi eelarvest

ning seega ei lähe antud toetuskeem vastuollu Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi tüüpi tegevuste ja kulude tingimustega. Elluviija peab ESF tüüpi kulude üle arvestust ning jälgib, et need toetuskeemi lõppedes ei oleks ületanud antud toetuskeemis lubatud mahtu. Rakendusasutus peab ESF tüüpi kulude üle arvestust prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ tasandil ning jälgib, et ESF tüüpi kulude maht ei ületaks 10% kogu prioriteetse suuna eelarvest.

6.6. Tegevuste eelarve

6.6.1. Toetuskeemi kogueelarve on 3 000 000 eurot. Tegevuste rahastamine toimub 100% Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest Euroopa Regionaalarengu fondi kaudu.

Eelarve jaotus 2015-2023	Ühenduse osalus (a)	Euroopa Liidu kaasfinantseerimise määr	Avaliku sektori osalus (b)	Kokku
Turismitoodete arenduse juhtimine	€ 3 000 000	100%	0	€ 3 000 000

6.6.2. Elluviija koostab lähtudes Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud „Riikliku turismiarenduskava 2014-2020“ rakendusplaani aasta tegevuskava ja eelarve ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks.

6.6.3. Käesoleva käskkirja punktis 2.1. nimetatud tegevuse elluviimiseks vajalikud täpsed alamtegevused meetme tegevuste tulemuste saavutamiseks koos täpse projekti tulemuse-, väljundi-ning tegevuspõhise eelarve ja ajaraamiga sätestatakse toetuskeemi iga-aastases tegevuskavas.

6.6.4. Elluviija on kohustatud kooskõlastama rakendusasutusega aasta eelarve piires tegevuskavas tehtavad muudatused.

6.6.5. Eelarve aastate lõikes lepitakse kokku Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning elluviija vahel igal aastal.

6.7. Elluviija õigused ja kohustused

6.7.1. Lisaks perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-des 24 ja 26 sätestatule on elluviijal järgmised kohustused:

6.7.1.1. vastutab eesmärkide saavutamise eest ja tegevuste vastavuse eest “Eesti riikliku turismiarenduskava 2014-2020” rakendusplaani ning struktuurivahendite rakenduskava eesmärkidele. Vastutab punktis 1.3 nimetatud tulemuse saavutamise eest punktis 3 märgitud sihttasemete ulatuses;

6.7.1.2. koostab Eesti riikliku turismiarenduskava, sihtturgude strateegiate, rakendusplaani ja toetuskeemi eesmarke arvesse võttes järgnevate aastate tegevuskava eelnõu ja eelarve ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks. Tegevuskava sisaldab tegevuste ja alamtegevuste loetelu, täpset sihtgruppi, tegevuste elluviimise perioodi ning indikatiivset eelarvet iga tegevuse kohta;

6.7.1.3. täidab teisi käesolevas käskkirjas sätestatud kohustusi.

6.7.2. Elluviija õigused:

6.7.2.1. teha rakendusasutusele ettepanekuid rakenduskeemi ja eelarvejaotuse muutmiseks;

6.7.2.2. vajadusel kaasata eksperte või moodustada hindamiskomisjone.

6.8. Aruannete esitamine

6.8.1. Elluviija esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta vahearuannde vähemalt kord aastas aruandeperioodi lõpu seisuga rakendusüksuse poolt määratud tähtajaks. Rakendusüksus võib nõuda vahearuannete esitamist tihedamini.

6.8.2. Lõpparuanne esitatakse rakendusüksusele koos viimase maksetaotlusega.

6.8.3. Vahe- ja lõpparuande kinnitab rakendusüksus.

6.8.4. Elluviija esitab aruandeid rakendusüksusele ja teadmiseks rakendusasutusele.

6.8.5. Projekti vahe- ja lõpparuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine informatsioon:

6.8.5.1. projekti aruandlusperiood;

6.8.5.2. andmed projekti edenemise kohta (teostatud tööd ja tegevused, sihtgrupp, tulemuste ja indikaatorite saavutustaseme seis jmt);

6.8.5.3. elluviija hinnang projekti elluviimise tulemuslikkusele ja indikaatorite saavutamisele;

6.8.5.4. tekkinud probleemid ja nende lahendamiseks võetud sammud;

6.8.5.5. elluviija kinnitus andmete õigsuse kohta ja allkiri.

6.9. Vähesese tähtsusega abi

6.9.1. Kui tegevuse elluviimiseks antav toetus on vähesese tähtsusega abi (edaspidi VTA) kasusaajale Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähesese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8) mõistes, kohaldatakse sellele nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.

6.9.2. Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 kohaselt kasusaajale antud VTA koos toetuskeemist antava toetusega ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähesese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352/9, 24.12.2013 ning Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 kohaselt, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähesese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190/45, 28.06.2014), alusel antava VTAGA ei tohi jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul ületada 200 000 eurot. Kontserni kuuluvatele või muul viisil omavahel seotud ettevõtjatele toetuse andmisel arvestatakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel komisjoni määruse 1407/2013 artikli 2 lõikes 2 sätestatud suhetes.

6.9.3. Maanteetranspordi valdkonnas rendi või tasu eest kaupu vedavate ettevõtjate puhul ei tohi ettevõtjale jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul maanteevedudeks antud VTA ületada koos käesoleva toetuskeemi raames antava toetusega 100 000 eurot.

6.9.4. Juhul kui ettevõtja on saanud VTA-d Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) alusel, ei tohi talle nimetatud määruse ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 kohaselt jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antava vähese tähtsusega abi kogusumma koos käesoleva toetuskeemi raames antava toetusega ületada 500 000 eurot.

6.9.5. Rakendusüksus kontrollib kasusaajate vastavust Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 nõuetele enne toetuse andmist vastavalt kehtestatud korrale ning rakendusüksus on kohustatud teavitama kasusaajat, kui antav abi on VTA.

6.9.6. Vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EL) nr 1407/2013 on rakendusüksusel kohustus säilitada VTA andmiseга seotud dokumente 10 aastat alates viimase abi andmise kuupäevast.

6.9.7. Toetuskeemist ei anta toetust Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289–302) artiklis 3 ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 1 lõikes 1 toodud tingimustel välistatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele.

6.9.8. Lisaks ei kohaldata antud toetuskeemi hasartmänguvaldkonnas tegutsevatele ettevõtjatele.

6.9.9. Euroopa Regionaalarengu Fondi määruse 1301/2013 artikli 3 lõike 3 punkti d alusel ei toetata raskustes olevaid ettevõtjaid, mis on sellisena määratletud liidu riigiabi eeskirjades.

6.10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

6.10.1. Maksetaotluste esitamisel, menetlemisel ja toetuse maksmisel lähtutakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-dest 28 ja 29, ühendmääruse § 14 lõike 1 punktist 1 ning käesolevas käskkirjas sätestatud maksete tegemise täpsustavatest tingimustest ja korrast.

6.10.2. Elluviija esitab maksetaotluse struktuuritoetuse registri kaudu või registri väliselt rakendusüksuse poolt väljatöötatud vormil.

6.10.3. Toetust makstakse välja ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 ja § 15 lõike 4 alusel.

6.10.4. Välisabi sildfinantseerimist kulude eest maksmiseks kasutatakse vastavalt rahandusministri 10. septembri 2014. a määruses nr 30 „Kassalise teenindamise eeskiri“ sätestatule. Sel juhul esitab elluviija maksetaotluse tekkinud ja makstud riigihanke piirmääraga võrdse või seda ületava maksumuse korral abikõlblike kulude kohta korra kuus ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.

6.10.5. Maksetaotluse menetlemine toimub vastavalt rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

7. TOETUS TAGASINÕUDMINE

7.1. Finantskorrektsiooni otsus tehakse vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-des 45-47 ja ühendmääruse §-des 21-23 sätestatule.

7.2. Toetus nõutakse tagasi vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-le 48 ning ühendmääruse §-le 23. Toetuse tagasimaksmist võib ajatada ühendmääruse §-s 24 toodud tingimustel.

8. TOETUSSKEEMI MUUTMINE

8.1. Rakendusametlusele on õigus muuta toetuse andmise tingimusi elluviija ja rakendusüksuse taotluse alusel või enda algatusel.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urve Palo

ettevõtlusminister